

PROGRAM

WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

„Wychowanie dziecka to nie miła zabawa, a zadanie, w które trzeba włożyć wysiłek bezsennych nocy, kapitał ciężkich przeżyć i wiele myśli...”

Janusz Korczak

„Wychowywać to pomagać młodzieży odnaleźć dobro, prawdę i piękno w sobie i w kimś, to ukształtować myślącego młodego człowieka, a zarazem dojrzałego i odpowiedzialnego za siebie i innych. Wychowywać to kształtować i usamodzielniać czyjeś życie - jak mawiał Ciceron - ażeby młodzi byli jak dobrze wyciosane kamienie, które trzymają się same bez cementu”.

Br. Robert Krawiec

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. z 1997r. nr 78, poz.483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989r. (Dz. U. z 1991r. nr 120, poz.526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2017r. poz.1189).
- Ustawa z 7 września 1991r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r.poz.1943 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.59).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. :Dz. U. z 2016 r. poz.487).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz.783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i innych wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz.957).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz.214).
- Zmiany w obszarze działań wychowawczo – profilaktycznych szkoły zostały określone:
 - 1) w Ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz.59)
 - 2) w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r., poz.356).
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na dany rok szkolny warunkują zmiany w Harmonogramie działań na dany rok szkolny.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 29 im. Jana Matejki w Krakowie.

Wstęp

I. Świat wartości współczesnych dzieci i młodzieży.

Często mówi się, że dzieci i młodzież niczego nie szanują, nie uznają żadnych wartości. W gruncie rzeczy jednak posiadają hierarchię wartości, tylko zdecydowanie odmienną od tej dotychczas spotykanej i uznawanej.

Jedną z najważniejszych obecnie wartości dla młodych ludzi to wartości związane z konkretnymi planami na przyszłość. Młodzież wysoko ceni rozwój zawodowy, karierę, dążenie do samorealizacji, nastawienie na sukces i dobrobyt materialny. Ambicje i odpowiedni rozwój kariery to elementy, które najczęściej determinują zachowania młodych ludzi. Należy dodać, że mimo, iż powyższe wartości wiążą się ze szkołą, młodzież nie ceni wysoko nauki jako takiej. Na dalszym planie znajdują się wartości takie jak miłość i przyjaźń. Coraz częściej młodzież traktuje życie jak przygodę, z której trzeba jak najwięcej korzystać. Najważniejsza dla nich jest zabawa i różnego rodzaju przyjemności, które pozwalają na zapomnienie o kłopotach i odcięcie się od przykrej rzeczywistości.

Równie ważne są dla młodzieży wartości związane z wyglądem zewnętrznym. Wygląd zewnętrzny to także najczęstszy powód dyskryminowania osób, które wyglądem odbiegają od pewnych standardów.

„Większość polskiego społeczeństwa żyje w świecie cyfrowych treści i usług, przenikających codzienność w stopniu niemającym porównania z żadną z technologii przeszłości”.¹ Współczesne dzieci i młodzież żyją jednocześnie w dwóch światach online i offline. Obecność w „sieci” jest obecnie najbardziej popularną formą spędzania czasu, w tym czasu z rówieśnikami. Młodzi ludzie mają możliwość swobodnej i właściwie nieograniczonej obecności w sieci. Obniża się także wiek, w którym dzieci zaczynają korzystać z zasobów Internetu i często bezkrytycznie wierzą w treści, wartości tam zamieszczone.

Dlatego należy zrobić wszystko, by nie dopuścić do dewaluacji pojęć i norm moralnych. To zadania stojące przed rodziną, szkołą i całym społeczeństwem. Tylko dzięki silnemu zaangażowaniu wszystkich środowisk i osób mających na uwadze dobro dzieci i młodzieży, a tym samym przyszłość naszego narodu, będzie można ukształtować człowieka obdarzonego silnym kręgosłupem moralnym.

II. Sylwetka absolwenta Szkoły Podstawowej nr29 im. Jana Matejki w Krakowie

Młody człowiek, który opuści naszą szkołę, powinien być świadomy swojej indywidualności oraz niepowtarzalności jako osoby.

Powinien umieć, wykorzystując zdobytą wiedzę i umiejętności, stawiać sobie własne pozytywne cele i podejmować decyzje prowadzące do ich realizacji (uczeń rozpoznaje swoje mocne strony i potrafi je wykorzystać, zna zasady dobrego wychowania, jest świadomy zagrożeń płynących z różnego rodzaju uzależnień, zna tradycje szkoły, regionu, narodu, szanuje symbole narodowe).

Powinien posiadać zdolność odróżniania dobra od zła (uczeń szanuje innych, niesie pomoc potrzebującym, jest życzliwy, jest tolerancyjny wobec odmienności językowej, kulturowej, religijnej).

¹ BEZPIECZNA SZKOŁA. Zagrożenia i zalecane działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa fizycznego i cyfrowego uczniów, dokument wydany przez MEN Warszawa, wrzesień 2019 roku. Rozdział II. „Profilaktyka cyberzagrożeń i bezpieczeństwo cyfrowe w szkole” str.17.

Powinien mieć ukształtowaną hierarchię wartości (stale dążyć do poszerzenia swej wiedzy i w sposób twórczy rozwiązywać problemy, być gotowym do podjęcia nauki na wyższym stopniu kształcenia).

Pragniemy, aby nasi uczniowie rozumieli ideę dobra wspólnego, godząc je umiejętnie z dobrem własnym (uczeń aktywnie uczestniczy w życiu klasy, szkoły, społeczności lokalnej, kraju), by potrafili być odpowiedzialnymi za siebie i innych, potrafili godzić wolność własną z wolnością innych.

Pragniemy, by byli świadomi swego dziedzictwa narodowego i kultywowali je w życiu rodzinnym i społecznym, by czynnie uczestniczyli w życiu kulturalnym oraz byli zainteresowani sprawami społeczności lokalnej i całego społeczeństwa.

Młody człowiek powinien przejawiać troskę o własne zdrowie, a także o środowisko naturalne oraz odznaczać się wysoką kulturą osobistą.

Chcemy, aby absolwent naszej szkoły swobodnie porozumiewał się w języku obcym, co jest szczególnie istotne w świecie, w którym kontakt z odmiennymi kulturami stał się codziennością. Pragniemy, aby absolwenta naszej szkoły cechowała postawa otwartości i akceptacji, woli porozumiewania oraz ciekawości dotyczącej poznawania różnic kulturowych.

Pragniemy, aby absolwent naszej szkoły przyjmował właściwą postawę wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych – w tym związanych z korzystaniem z technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Szkoła wspiera rodziców w trudnym dziele wychowania. Wychowawcy i nauczyciele, wykorzystując swoją wiedzę i umiejętności, będą przekazywać wartości zgodne z oczekiwaniami jakie wymieniono powyżej.

III. Diagnoza

Program wychowawczo–profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb oraz problemów występujących w środowisku szkolnym. Jak wynika z obserwacji, wyników nadzoru pedagogicznego, wniosków i analiz, rozmów z rodzicami, badań ankietowych przeprowadzonych w szkole oraz badań ogólnopolskich (CBOS, ESPAD, NIK) – uczniów naszej szkoły mogą dotyczyć następujące zagrożenia związane ze środowiskiem, w jakim żyją.

Zagrożenia zewnętrzne związane z lokalnym środowiskiem:

- 1) Trudna sytuacja rodzinna (badania ogólnopolskie CBOS).
- 2) Niewydolność wychowawcza części rodzin (biorąca się z zapracowania rodziców poświęcających zbyt mało czasu na kontakt z dzieckiem - badania ogólnopolskie CBOS).
- 3) Łatwa dostępność środków psychoaktywnych (duże miasto, wiele możliwości dotarcia do alkoholu, papierosów, dopalaczy czy narkotyków – badania ogólnopolskie ESPAD).
- 4) Negatywne interakcje z mediami (telewizor, komputer, gry, Internet), problem cyberprzemocy (badania NIK).

Zagrożenia w środowisku szkolnym:

zdarza się:

- 1) agresja słowna (wyśmiewanie, ośmieszanie, poniżanie, używanie wulgaryzmów);
- 2) nieregularne uczęszczanie na zajęcia lekcyjne (wagary), spóźnienia na lekcje;
- 3) negatywne interakcje ze szkołą i nauczycielami (brak zainteresowania nauką szkolną, niekulturalne zachowania w stosunku do pracowników szkoły);
- 4) niewłaściwe korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych.

ZASOBY:

Szkoła:

- 1) niewielka stosunkowo społeczność szkolna i wynikająca z tego możliwość indywidualnych kontaktów wszystkich członków społeczności;
- 2) kilkudziesięcioletnia tradycja szkoły;
- 3) dobrze wykształcona i zaangażowana kadra;
- 4) liczne zajęcia pozalekcyjne;
- 5) dbałość o porządek i czystość w szkole.

Środowisko:

- 1) Rodzice angażujący się w życie szkoły.
- 2) Współpraca z XIII Radą Dzielnicy.
- 3) Ścisła współpraca z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną nr 3 w Krakowie i innymi poradniami, w tym specjalistycznymi.
- 4) Współpraca z Domami Kultury.
- 5) Współpraca ze Strażą Miejską Miasta Krakowa.
- 6) Współpraca ze Świetlicami Środowiskowym.
- 7) Współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej.
- 8) Współpraca z Policją.

IV. Cele ogólne

Misją szkoły jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości i poczuciu odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy równoczesnym otwarciu na wartości kultur Europy i świata. Ważnym celem jest kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, w tym także z przedstawicielami innych kultur.

Szkolny program wychowawczo–profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej nr 29 im. Jana Matejki w Krakowie opiera się na wartościach uznawanych za szczególnie ważne w życiu osobistym i społecznym każdego człowieka. Chcemy, aby nasi uczniowie uczyli się i wychowywali w atmosferze wzajemnej tolerancji i poszanowania prawa do godności osobistej. Treści szkolnego programu wychowawczo–profilaktycznego są spójne ze statutem szkoły. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Wychowanie jest rozumiane jako ***„wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży”***.

Działalność wychowawcza i profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomagania uczennic i uczniów w ich rozwoju.

² Prawo Oświatowe – art.1 pt.3

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkolnej na rzecz kształtowania umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta;
- 2) współpraca z rodzicami/ opiekunami prawnymi w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych, proekologicznych;
- 3) wzmacnianie wśród uczennic i uczniów więzi ze szkołą oraz ze społecznością lokalną;
- 4) kształtowanie przyjaznego klimatu, budowanie wśród całej społeczności szkolnej prawidłowych relacji interpersonalnych opartych na dialogu i podmiotowym traktowaniu drugiego człowieka;
- 5) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli, wychowawców oraz rodziców/opiekunów prawnych;
- 6) kształtowanie postaw prospołecznych poprzez organizację działań sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, a w szczególności w działaniach o charakterze wolontariatu;
- 7) rozwijanie postaw obywatelskich, patriotycznych, wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy osób dorosłych na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów oraz uczennic szkoły;
- 3) kształtowanie umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli oraz wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
- 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, doskonalenie umiejętności w zakresie rozpoznawania zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) wspieranie wszystkich uczennic i uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest wzmacnianie czynników chroniących;

- 2) wspieranie uczennic i uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.

W pracy wychowawczo–profilaktycznej postanowiliśmy realizować następujące cele ogólne w odniesieniu do poszczególnych sfer rozwoju dziecka:

W zakresie sfery rozwoju fizycznego cele ogólne to:

1. Bezpieczeństwo uczniów.
2. Edukacja zdrowotna i proekologiczna.

W zakresie sfery rozwoju emocjonalnego cele główne to:

1. Zniwelowanie napięcia związanego z podjęciem nowej roli: ucznia klasy pierwszej, czwartej, nowego ucznia w zespole klasowym oraz ucznia innej narodowości.
2. Kształtowanie prawidłowych wzorców emocjonalnego reagowania.
3. Zapewnienie dostępnych form pomocy uczniom, którzy jej potrzebują, a także podejmowanie systematycznych i skutecznych działań opiekuńczych.
4. Zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa cyfrowego dzieci i młodzieży.

W zakresie sfery rozwoju intelektualnego cele ogólne to:

1. Rozpoznawanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
2. Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepowodzeniami szkolnymi.

W zakresie sfery rozwoju społecznego i duchowego (moralnego) cele ogólne to:

1. Poznawanie się i budowanie wzajemnych więzi.
2. Wychowanie do wartości, czyli kształtowanie u uczniów postawy sprzyjającej ich dalszemu rozwojowi indywidualnemu i społecznemu.
3. Wychowanie patriotyczne i obywatelskie.

V. Zasady ewaluacji programu wychowawczo–profilaktycznego.

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły.

Ewaluacja przeprowadzona będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian;
- 2) analizę dokumentacji;
- 3) przeprowadzenie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli;
- 4) rozmowy z rodzicami;
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli;
- 6) analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzona będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. ewaluacji programu wychowawczo–profilaktycznego powołany przez dyrektora szkoły. Zadaniem zespołu jest opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

VI. Postanowienia końcowe.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 29 im. Jana Matejki w Krakowie opracowany został na trzy lata. Uzupełniają i uszczegóławiają go następujące dokumenty: Statut Szkoły, Regulamin Samorządu Uczniowskiego, Plan Pracy szkoły, Kalendarz imprez szkolnych. Załącznikiem do programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły są plany wychowawcze przygotowywane przez wychowawców oddziałów klasowych uzgodnione z uczniami oraz z ich rodzicami, a także program autorski „Zdrowo jem, zdrowo żyję”.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny został opracowany i przyjęty do realizacji przez wszystkich nauczycieli Szkoły Podstawowej nr 29 im. Jana Matejki w Krakowie oraz uchwalony przez Radę Rodziców w dniu 16 września 2019 roku. Program obowiązuje od roku szkolnego 2019/2020 do końca roku szkolnego 2021/2022.